

8

23-2-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ  
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ  
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ  
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14  
ΑΘΗΝΑΙ (136)

424975

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ  
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. Ερ. Ι, 8/1970

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ  
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



ΑΘΗΝΑΙ 1968  
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

13-22 Ιανουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... *κ.υ.ε.λ.μ*.....  
(παλαιότερον ὄνομα : ... ..), Ἐπαρχίας *Ζ.α.ν.δ.μ.*,  
Νομοῦ *Ζ.α.ν.δ.μ.*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος .....  
*Πιερὸς Κούρενα*..... ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*.....  
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *κ.υ.ε.λ.μ*... *Ζ.α.ν.δ.μ*.....  
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *6. μὲν.ε.ο.*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :  
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Γρηγόριος Βορδούχας*  
*τοῦ Χαραλάμους*.....  
ἡλικία.. *58*..... γραμματικαὶ γνώσεις *α.τ. δημοτικῶν*  
..... τόπος καταγωγῆς *Χανς. Δράκμ*  
*Ἰμβρασοῦ*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΔΟΗΝΩΝ

#### Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ  
βοσκήν ποιμνίων ; *Κυρίως αἱ Δρευνά... Γραμψιγάνο*  
*Δ.Ι.Α... Βουλήν... ποιμνίων.*.....  
Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωρίων ἡ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-  
ματα ; *ὡς πρὸς χωρία*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,  
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς  
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητα· δ) εἰς μόνας κλπ. ....  
*Εἰς χωρίων καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μοναστηρίου καὶ ἐν κοινότητι.*
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν  
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατον  
του ; *Ν. αἰσανία... ἀνὴρ... εἰς... Κου. Ναισερα, μετὰ δὲ*  
*τὸ θάνατον του διμερίζεται ἀνάλογον.*.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; Μερικοί ασχολοῦντο μόνον, μετέωροι ἄλλοι καί οἱ δύο. Ἄλλοι ἀσχολοῦντο μετ' ἀμφοτέρων...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; ... Ο.Χ. .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὅρους ὡς ἄτομα ἢ μέ ὁλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ; .....

Τσιφλικιοὶ καὶ δούλοι ὑπηρετοῦν. Ἐν τῶν μοναδικῶν μονῶν ἤρχοντες καὶ ἄτομα καὶ ἐλ. πληροῦς...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) ... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

Ἐκαλοῦντο δούλοι, ἔθνη, σκλάβοι...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; ... Χρήματα.

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέμισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καί γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάζεσθαι ἐποχικῶς ἡρογροῦντο ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἐλάμβαναν χρήματα.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλοι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Ἐχρησιμοποιοῦντο δούλοι ὑπὸ τῶν πλοῦτων καὶ χωρίῳ ἡρογροῦντο ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ

6) α) Οἱ νέοι καί αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπηγάιναν δι' ἀμείρεσιν ἐργασίας ; ... Ἐν τῶν τσιφλικιωτικῶν (χωρίων χωρῶν)  
τῶν χωρικοῦ καὶ χωρίων...

β) Ἐπηγάιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ... Ν.Α. ... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; Μόνον καὶ μετρίως ἐπηγάιναν ἐποχικῶς...

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Ελιπαίνοντο: α) με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.) β) με φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; . Δε. 1922. μέχρι το. 1922. ....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; . Α. π. 1910. χρησιμοποιοῦνται εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. ....

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; . χρησιμοποιεῖτο εἰς τὸ μονόφτερο χρησιμοποιοῦντο εἰς τὸ δίφτερο καὶ εἰς τὸ τρίφτερο. ἀπὸ τῶν θύλων (α. γ. Γαββαίου).

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. .... 4. .... 7. .... 10. ....  
2. .... 5. .... 8. ....  
3. .... 6. .... 9. ....



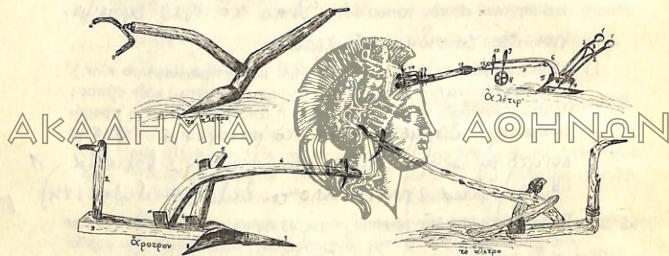
2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει; ) . Δε. 1922. ....  
3) Μηχανὴ θερισμοῦ . Δε. 1922. ....

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... Δέν. Νηήρ. χεν

5) Μηχανή ἀλωνισμού ..... Δέν. ὑπὲρ. χαν

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον Εἰδ. κεντρικῶν. (ἄροτρα) ... πάλ. ἡγεμον. ἐκτελ. ἡφιστό. ἡφρο. ἀπό. τοῦ ἄλλου.) ἡ. εἰκωναν  
τὰ ζ. ὑ. ἡ. ν. ο. ἄροτρο. ἀπό. ζ. ὑ. κ. πάλ. εἰκωναν. ἡ. ο. ν. ο. ἡ. ο. ν. ο. ἀπό. τὸ. ἄ. σ. ο. ο.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;



3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον<sup>(1)</sup> καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χεῖρο. λ. β. ἡ	6. ... ὅ. κ. ι.	11. ...
2. ...	7. ...	12. ...
3. ...	8. ...	13. ...
4. ...	9. ...	14. ...
5. ...	10. ...	15. ...

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.



(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-  
θμησιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχθυογραφήσατε τὴν φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

[illegible]

- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Εξαι. σχῆμα...

6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου



Η το παρασκευασμένη ανήκει σε  
σίδερο.

- 7) Ἔργα λεία διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου  
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

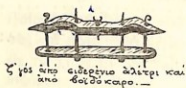
ἀρίστα, ἡριόκλει, ἡριόκλει, σὺν ἀνδρ.



8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *βαζ., ἵπποι, ὄνοι, βοῦβαλοι...*

β) Ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Πάντοτε. Ἐκρησιμοποιοῦντο δύο ζῶα.*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ἦταν. Ὁ πωδύροτε. ἀναγκαῖος.*



Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύγες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΑΘΗΝΩΝ

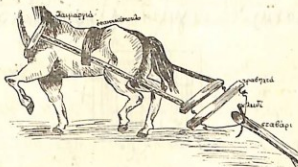
10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Εἰς τοὺς ἀντιβ. ἰδ. με. τῆς ἀ. νωτέρω. φωτογραφία.*

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγόν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *ἰδ. καὶ. τ. σ. β. χαρ. α. μ.*

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *ἀπὸ ἐχθέρων.*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....



#### ζ'. Ἀροτρίασις ( ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας εἶναι ὅτι οἱ ἀρόντες ἐργάζονται, ἀλλ' ὅσοι ἔχουν καὶ δούλους ἐργάζονται. ὡς ἐμὲ καὶ οἱ ἄλλοι γυναικὲς δὲν ἐργάζονται μετ' αὐτῶν.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

*Ζεύονται εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον.*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μετ' ὁποῖου τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

*Μετ' ὁποῖου τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων.*





Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *Στ.α. ἀραβοσίτου. β. γ. κ. α. χρῆσις ἀραβοσίτου.*

*ἀραβοσίτου, ξυῶ. ε. η. τὴν σποράν. ζ. ἀραβοσίτου.*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

*β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου. β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου. β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου. β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου.*

*ἀραβοσίτου. β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου. β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου. β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου.*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαυτήσητε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

*β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου. β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου.*

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

*β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου. β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου.*

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *ἀπό τὴν ἔκτασιν ἀραβοσίτου. ἀραβοσίτου.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .....

*Χρησιμοποιοῦνται. ἀραβοσίτου. β. γ. κ. α. ἀραβοσίτου.*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ πτερὰ (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὁποῖα  
εἶχε τοποθετηθῇ ἐν τῷ ὑψοῦ τοῦ βουκέντρου.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

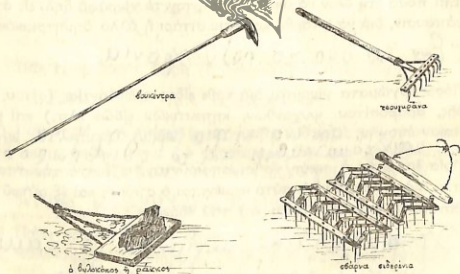
Γίνεται συνήθως σβάρνισμα  
(ὑψιὺς ἐν τῷ φυχαίνῳ) .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Γίνεται μὲ κασμά.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπια κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

κασμάς, λιμνία, μινέλια (αἰσχάρα), ... ὅλα χρησιμο-  
ποιεῖται διὰ σφαίρην, ἀχρῆν, κίον, κ. ἀμφοτέρω  
κρίων, γὰρ διελίω, γὰρ γὰρ ἀμφοτέρω .....



- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργανον  
καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

..... Δύο ὑπάρχουσιν οὗτοι κατὰ τὸ ὄργανον.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-  
ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου  
εἶδους.

κρίων, πρὸ ἰα. δ. ε. ἔργον. ἡ σπορά  
κατὰ σφαίρην (αὐτὴν γὰρ) καὶ τὸ φυτόν.  
ἔργον. σφαίρην καὶ βασάνισμα .....

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν  
ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

κρίων, ἔργον. καὶ ἔργον.  
καὶ ἔργον καὶ πτωχὰ ἔργον .....

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-  
λων ἔσπερνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ, πρασιές (βραγιές)  
καὶ ἄλλως.

ἔργον. καὶ ἔργον. καὶ ἔργον.  
κατὰ σφαίρην .....

## Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

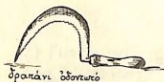
### α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.  
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)



π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Μόνου με τὸ δρεπάνι. (τὴν ἰδέω).



Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Διὰ ὑπομνήσαντες ἄλλα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

Με κόσσες ἢ κατωσίρω.



3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἢ τοῦ ὀμαλῆ ἢ ὀδοντωτῆ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

.. ἢ ἡ λεπίς ἢ τοῦ ὀμαλῆ καὶ ἢ τοῦ ὀδοντωτῆ.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

.. ἢ ἡ τοῦ σιδήρου, ὀμαλῆ.

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *ὁ εἰδυροὺχος τῶν χωρίων* .....

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *μετὰ τὰς χεῖρας ἐχίνετο κοπή των δημητριακῶν μένον ὅταν ἦτο αὐτοαποφθίνον ἐκ νεότητος τῶν ρεβιθιῶν τῆς ρόβης, τῆς φακῆς ἐχίνετο ἐπιζῶσις*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Περὶ τοῦ μῆκος τῆς λαβῆς ἀνά κομὴν τοῦ ἐδάφους* .....

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ....

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *οἱ ἐπίδοι οὐ δρεπανοὶ καὶ ἐκδοθεὶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ χερόβολα* .....

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *τὰ χερόβολα τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, ὅπου, λείπονται χερίες καὶ χερόβολα χωριστὰ. Διὰ τοῦτο οἱ σταχυῶν εὐρίσκονται ὅλα πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν* .....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-  
λοῦνται ἀγκαλιές. .... *ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν* .....



### γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)  
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν  
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; .....

*... θερίζουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες.  
... ἐπαγγελματίαι θερισταὶ ἐξ ἄλλου τόπου  
... εἰς τὴν χώραν.*

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'  
ἀποκαπτήν (ξεκαπής). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς  
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ  
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν  
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) .....

*... δι. θεριστῶν, ἡμείβο-  
ντο με ἡμερομισθίου, ἀλλὰ καὶ μετὰ νομισμάτων.  
(κουκουράς). Ἡ ἀμοιβή ἦταν πάντοτε ἐν χρυσῷ.  
καὶ τὸ ἡμερομισθίου ἦτο πάντα μετὰ παροχῆς  
φαγητῶν.*

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-  
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ  
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-  
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται  
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

*... ἡμερομισθίου, ἀλλὰ καὶ μετὰ νομισμάτων.  
(κουκουράς). Ἡ ἀμοιβή ἦταν πάντοτε ἐν χρυσῷ.  
καὶ τὸ ἡμερομισθίου ἦτο πάντα μετὰ παροχῆς  
φαγητῶν.*



- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ἐδίδετο προσοχὴ πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος καὶ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

οὐκ.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶθιμον. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



#### δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Τὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο σχεδὸν ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεματίασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χερίες, ἀγκαλίες ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

[illegible]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-  
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ  
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ  
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ  
φωτογραφίαν. *ε.η. ? ε.ζ. χωρὶς ? ἐγίνετο μ.ε. τὰ ἔλα*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τοῦ  
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν  
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ  
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *ἐγίνετο χ.χ.ς  
μόνον. θ.ι.υ.σ. ἡ σπορά ἐγίνετο κατὰ μόρταιν. μ.ε. ν.α.  
? ἐυώλυνετο μ.ι. μ.ε.σ.α. συγκομιμῶντο. ε.γ. ? κατέβη (χαμάδι)  
? ο.π.ν. ? μ.ε.κ.λ.ν.τ.ω. καὶ κατόπιν ? ἐναπομείνετο.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-  
σαν κ.ἄ.). *κατὰ τοῦτον. μ.η.ν.α. μ.ε. μ.ε.σ.α. ....*  
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρασις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-  
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-  
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) . *κατὰ τὴν ζήρανσιγ... οὐδὲν...*  
*ἔρχαδ' ἄν. ἔχρησιμότητά, κατὰ τὸ... δεξιμόν*  
*κυ...*

## Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

*Συνκεντρώνοντο... εἰς τὸ ἄλῶνι... εἰς...*  
*ὁφειλόμεν. μέχρι... καὶ... ἄλῶνι...*

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗ τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινος τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς αὐτόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; *οὐκ ἔστι*

*ἔμαλτετο ἄλῶνι... ἡ τοποθέτησις... ἐχίνετο... εἰς...*  
*ὁφειλόμεν... οὐκ ἔστι... ἔχινετο... ἔχινετο... ἔχινετο...*

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλῶνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλῶνι; *ὕλη... ἄλῶνι... ἔχινετο...*

*ἄλῶνι... καὶ... ἔχινετο... ἔχινετο... ἔχινετο...*

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλῶνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; *κατασκευάζετο... ἔξω...*

*τοῦ χωρίου... ἔξω...*



- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;  
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-  
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

κάθε οἰκογένεια εἶχε τὸ δικό του ἄλωνι.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; ἄρχεται.

ἐκ τῆς 20<sup>ης</sup> Ιουλίου καὶ λήγει τὴν δευτεμβρίου. ....

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-  
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον  
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-  
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ἔχιντο καὶ κρῖμα. ἐμ

τὰ χωματὰ, ἐποτίζοντο καὶ ἐκ συνειδήσεως ἐπαλείποντο

με σπογγιὸν ἡ δὲ πετράλωνα ἐδοσπρωτίζοντο διὰ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ  
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ  
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου υπάρ-  
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν  
καὶ ἀχύρων) ... καθαρισμός, χόρταινα.

ὁρίστημι, καὶ ἡ ἀρχὴ μετὰ τὴν σπογγιὸν ἡ δὲ πετράλωνα.

(ὡς εἰς ἄλλο).

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-  
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν γ.η. προετοιμασίαν

ἔσυνεχίζοντο νὰ χίνοντο εἰς 20<sup>ην</sup> Ιουλίου. ὁ ἀλωνισμὸς

ἤρχιζε ἀπὸ τῆς ἐπομένης 21<sup>ης</sup> Ιουλίου καὶ ἔφθινεν ἔως 10

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου  
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

..... Δε γὰρ ἐχρησίσθησαν ἀλώνοι στυλοὶ .....  
..... ἐχρησίσθησαν οἱ κήρυκες ἢ δοκὺς κ.λ.π. ....



11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-  
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-  
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).  
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτα καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-  
νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερός,  
στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-  
ται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδίασμά, διὰ νὰ συγκρατοῦν-  
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-  
κῶς, «νὰ ἐρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ  
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλώνο-  
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,  
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους  
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ  
μέσον τοῦ ἀλώνιοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-  
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὴ περὶ τὸν  
λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται  
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδίων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δὲ οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχυῶν διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.



Σημειώσατε, ἔὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο  
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,  
βωλόςυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις  
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-  
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-  
ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-  
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,  
ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγυνομένων καὶ  
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; **Α. ΠΑΥΛΟΣ**...

[illegible]



- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

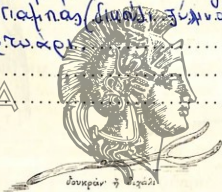
ἀρχίζει σελ. 10 τὸ πρωὶ καὶ τελειώνει  
 συνήδην σελ. 4 τὸ ἀνάγεμα  
 (Δεν ἐδιακόπηκε ἡ τελείωσις τοῦ ἀλωνισμοῦ  
 τῆς ἡμέρας συνήδης, ἐσυνεπράξατο σ'  
 καθενοῖς) .....

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δοικράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ ζῆγ. ἐργαλεῖα:

δικράνι, ραφίνας (δικράνι, ξύλον μετὰ δόντια),  
ξύλινο φτωχόν .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



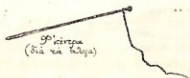
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ; Μάλιστα διαρρίπτει γύρω εἰς τὸ

ἀλώνι καὶ ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τοῦ  
ἀλωνιστοῦ στάχους .....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα) .....

Ἐκάρχε ἡ φ' κέντρα εἶχε μῆκος περίπου  
2 μέτρα ἐγγύς κορυφῆς, κατὰ  
ἦτο ἐν κρήνῃ — 22 —

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἁλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἁλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἁλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ... ? ἔλιγντο πρῶσι μο... τοῦ ἁλωνιοῦ. καθὲν ἡμέραν... ἁλωνίζετο μία στρώσις.



- 16) Πώς λέγονται οἱ ἁλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) ... δέν. λιντρε. ἰδιακίτρα. ὀνελμαῖα.

- 17) Ποιοὶ ἁλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικαὶ ἁλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τροπάνηδες, καλούμενοι ἁλωνισταὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλλα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἁλωνισμόν. ... ἁλωνίζετο ὁ ἴδιος γεωργός καὶ με... βοῦς καὶ τὸν ζῶα.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἁλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα). ... δέν. ἐχρησιμοποιοῦντο ἄλλοι τρόποι. διότι... ἦτο... καὶ ὁ κόπανος, ἢ παραχυρή. ἦσαν... φεχάλη.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθίων, κλπ.)... ? ἐ γίνετο χρήσις κοπάνου.

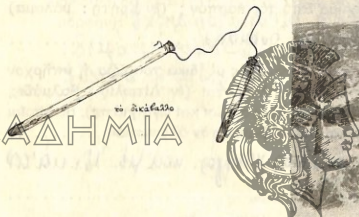
ἐπὶ τῆς βρύσης, ρεβιθίων, σὲ μικρὰς ὀφθαλμοὺς. ποσὸν τε ἐλ...



κοπάνος ἐτρογγυλός



ξύλο κοπανινοτά διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ ἐμποῦ δημητριακῶν...



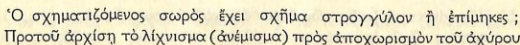
Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

- 0.1.

- ψάτε τον τρόπον λειτουργίας αυτής. 1524. Συμ. Εφαρμογή στην  
πράξη. 2. Είναι ένα χειρ. μ.δ. που το καθ. ποσόν λήπεται  
β'. Δίχτυμα από τρανζέρ.

1) Πώς λέγονται οι άλωνισμένοι στάχυες, έτοιμασμένοι διά τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῦται τὸ λειῶμα διά τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. Δεν υπήρχε ονομασία.....  
Με. Γ. υ. α. ρ. (ζ. λενι. ον). με. χι. α. ρ. α. ζ. λενι. ον. με. ζ. γι. δ. ο. π. κ.  
ο. ν. υ. ζ. λ. ο. υ. καὶ. με. δι. υ. ρ. α. ν. ι. α.....





ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Εἶχε φ. ἡ. μα.*

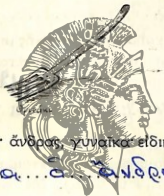
*στραγγυλίου... Δέν. ? εὐμορφώμετο... τίλεται...*

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

*Μ.δ. φ. κ. ν. α. ρ. (φ. λ. ἐν. ι. ο. υ.). καὶ μετὰ τὸ χ. ι. α. η. α. ..*

*.. (ὡς εἶναι τὸ φ. κ. ν. α. ρ. ι. ο. υ. προεμφωμένον σελίδου.)..*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

*Κατὰ... μ. ν. α. α. ... ε. ... ἄνδρα.*

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

*? εἰς χαλκὸν... ὑπόσταλα... μετὰ... εὐσώνισμα... σέ...*

*εἰς διμῶν... εὐσώνισμα...*

*... Δέν. ? εὐσώνισμα...*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-  
ηθίζεται τοῦτο .....

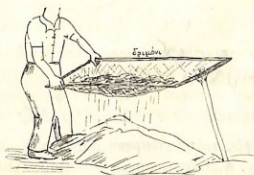
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (άνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,  
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα  
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Μ. ἔ. τὸ δριμόνι καὶ ἔρχας καὶ μετὰ  
μέ. τὸ κόσκινον.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ άνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν  
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον  
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρά καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας, τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .. ἀνημάρτυρα καὶ  
 ἀρχαῖοι ἐπὶ χωματῶν μὲ σιτοῦ καὶ κατὰ τὴν δίκρυμνον  
 τοῦ λιχνίσματος .. καὶ ἐν συνεχείᾳ μὲ τὸ  
 κόσκινον, διερθεύοντες .. ἦσαν ὅμοια μὲ τὰ  
 τοῦ ἐμπροσθεν εἰκόνος ..

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;  
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ;  
 Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν  
 εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι),  
 ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ  
 ὅταν ἐτοιμασθῇ, σχηματίζεται  
 σωρός .. ὅπου ἐκκεντρικῶς καὶ χαράσσεται  
 ὁ σταυρός .. ὅπου ἐκκεντρικῶς καὶ χαράσσεται  
 ὁ σταυρός .. ὅπου ἐκκεντρικῶς καὶ χαράσσεται  
 ὁ σταυρός .. ὅπου ἐκκεντρικῶς καὶ χαράσσεται

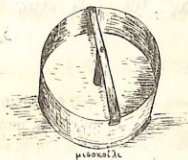
- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)  
 εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως  
 εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.  
 Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο  
 ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ  
 δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν



χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας. Ἡ καταβολή.

Ἐγένετο κατ' αἰῶνα. Ὁ δεισιπότης καὶ μετρίως ἐπισκεπτόμενος τὰ ἄλωνα  
καὶ ἰσχυρὰ γὰρ ἐκδέχεται... Ἐλέγχετο σινίκι, ἐχωρῶσι  
1.2. ἡρίπον· οὐκ ἔδεξο. Ἡ τὸν ἀχυρὸν καὶ τὸ πικρὸν καὶ τὸν ἰσχυρὸν.



2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνα ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,  
 β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,  
 γ) τὸ γυφτιάτικο,  
 δ) τὸ ἄλωναϊκό κλπ.

ὅσα κατ' οἶον.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῇσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) . Μετὰ σινίκι καὶ τὸν ἐν ἡλ.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηκὰς) ἀπὸ γυμνοῦ τοῦ καρποῦ τὸ πρὸς τῇ

οἰκίᾳ ἐν μεγάλῳ χωρίῳ καὶ πρὸς τὸν ἐξέχοντα χαμηλὰ  
(ἐν ἡλ. καὶ ἀπὸ τοῦ ἐκχωρῶντος ἐκ τῆς ἐξέχοντος)...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνα . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ἄλλοι τὰς ἐνομήσεις ἐν ἐνομήσει  
καὶ ὅλην τὴν ἑσπέραν... ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ ἑσπέρου  
ἑνὸς... ἀφ' ἑνὸς...

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ  
θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

... ἐχίνακα καὶ τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους καὶ  
τοῦ καλοκαιρίου... σιὰχος...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-  
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,  
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ;...

καὶ ὅλα ἐχίνακα ἐν τῇ διάρκειᾳ καὶ ἡμερᾶς καὶ  
καὶ σιὰχος... περιτριφέναι...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.  
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;... εἰς τὸν καιρὸν καὶ

ἐν τῇ διάρκειᾳ τῆς ἐξέταστος... ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ ἑσπέρου...  
ὁλοῦν τῇ θύρᾳ ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ὅν...

#### Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν  
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-  
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-  
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

... ἐν τῇ διάρκειᾳ τῆς ἐξέταστος καὶ ἐν τῇ διάρκειᾳ τῆς ἐξέταστος...  
1. Μαρτίου...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

... Κυριακῇ τῇ πρωτῇ... ὥρες (Χαράματα), σιὰ...  
... χώρα τῇ κύτῃ...

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

...Δέν. έλ. κε. ιδιαιτέρα. δ. νοήματα...

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ηλικιωμένοι, ποιος άλλος ;...

Κυρίως ηλικιωμένοι. και δγ. έ. νοικοκύρης. γον. ...επιστά...

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, από ποιον μέρος ;.....

...Κυρίως ε. επιστά. ήταν δ. υ. ά. γον.

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι επικλήσεις, ζόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος. Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα...

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

...ε. χ. ήσαντο. μόνος. η. πηδήματα. χαρην. λ. σ. ε. ή. μ. ο. υ.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

Μόνον ἔχουσιν καὶ ἀπὸ τὴν γλῶσσαν.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

Κυρία Λαίδη  
Γεωργία Γεωργίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



ξύλινον  
ἀρότρον

8  
ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ξύλινον ἀρότρον  
ὡς εἶναι γήμερον  
ΑΘΗΝΩΝ



ὅν· ξυλίνου  
ἀρότρου.

Ζυγός και βρό-  
χος βάραν

$$\frac{8}{6}$$

Άγελαδες  
Συμμερές  
εις το λαόν



Όμοιος.

γ



ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

## Σημειώσεις

Με τις πρώτες βροχές του εθιμοπόρου τα πάντα είναι έτοιμα  
 εν μέρει των γεωργών δια το ὄργωμα καὶ τὰ ἀλάτρη.  
 τὸ ἐνί, ἡ σβάρα, ἡ σπαρτικὴ μηχανὴ καὶ καὶ ἡ γεωργικὴ  
 ἔργαλειο ἀπὸ καιρὸ ἔχει ἐτοιμασθῇ γιὰ τὴν καινοτέραν  
 δουλειὰ πού το περιμένει.

Ὁ σπόρος ἔχει ἐτοιμασθῇ, καθαρισθῇ, γευσθῇ καὶ παραμένει  
 στους σάμους ἕτοιμος γιὰ φύτευσι.

Μετά ἀπὸ μερικές βροχίδες ἡ μὲν καλὴ καὶ ἀρχίζει  
 τὸ πανηγύρι τῶν χωρῶν. Τὸ πρωί-καρὰ-καρὰ καὶ καὶ  
 φωνὴ καὶ σὲ λίγο βλέπεις μὲς μεγάλη πορὰ ἀπὸ βόδια  
 καὶ καὶ τοὺς γεωργούς καὶ ἔρχονται ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ νὰ  
 κατεβῶνται ἐν τὰ χωρῶν γὰρ.

**ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ** **ΑΘΗΝΑΝ**  
 χωρῶν καὶ, ἔχουν κρεμάσει τὸν ἀνδριάντα «ταφάρι»  
 σ' ἓνα δέντρο τοῦ χωραφιοῦ, ἔρχονται σὲν σὺν τῇ  
 στάβλῃ μὲ τὸ νερό, γέβουν τὰ βόδια ἢ τὰ ἄλογα, μάνουν  
 τὸ σταυρὸ τοῦ καὶ βάζουν προσιὰ γιὰ ὄργωμα.

Ὁ ἀνατέλων ἥλιος χροῖνει τὸ νεοσκαμμένο  
 χωρὸ καὶ ἀχνίζει ἀπὸ εὐχαρίστησιν. Τὸν ἀνέβαινε  
 καὶ καὶ τὸν ὄμορφες βουνολαγνὲς βλέπεις μὲς γεωργία  
 γῶν καὶ τὸν γεωργὸν νὰ πληροφρονῇ σὲν αὐτοῦ.  
 Τὰ γῶν σέρνουν τὸ ἄλλοτε ἀποκακῶν καὶ δύνουν  
 ἐνὶ ῥοῇ ἐτοιμοδανῶν.

Ἔτσι συνεχίζεται ἡ ἑργασία μέχρι τὸ μεσημέρι  
 καὶ σταματᾷ γιὰ λίγο. Ὁ γεωργὸς ὅμως ἔχει <sup>ἔχει</sup> μαζὶ τὴν ἡμέραν  
 τὸ φέρει τὸ παιδί του ἢ ἡ γυναῖκα του καὶ πίνει τὸ ἄριστό  
 νερό τοῦ καὶ τὴν «χοιρὴν» σὺν τῷ δέντρῳ. Συναρμύεται  
 γιὰ λίγο καὶ ἐπανέρχεται νὰ πλεῖν καὶ πλεῖν καὶ πλεῖν.

μέχρι που ο ήλιος δά ζωοφυσίον στο αντικρινό βουνό.

Τότε τα πάντα σταματούν, κι αρχίζει η έπισηροφή στο χωριό για να επαναληφθούν τα ίδια την Άνοιξη και την Ξύλη μέχρι να τελειώσουν όλα τα χωράφια. Μετά όμως έχει πολλή δουλειά ο γεωργός.

Μόλις τελειώσει το όργωμα αρχίζει η πραγματική του πλέον και η γιγνή δουλειά, η σπορά.

Η σπορά κατά κανόνα γίνεται με το χέρι ο οποίος ετοποδεύτο σε δίδω, το έπαιρνε στον ώμο και παίρνοντας με το ένα χέρι το σποροθύρο με το γυμνό χέρι σπέρνει που δά έσπερνε.

Μετά αρχίζει πάλι το όργωμα για να συγκαλύψω ο σπόρος και να μην τον φάει τα πουλιά. Αφού τελειώσει η σπορά εμβαρύνεται το χωράφι με βορνοφόρο όταν το χωράφι έχει φάει και φάει, με σιδερένια άρματα ή με βορνο και λατομείο. Πάνω στη βορνο εμβαρύνει πολλές φορές και ο ίδιος για να σπείρουν τα σπόδια του χωράτου.

Στο τέλος αφού ετελειώσε το εμβαρύνει, έχωριζε το χωράφι σε σπορές με το αλέρι με βαδίζοντας αλταμίες για να βγαίνουν τα νερά έξω.

Πολλές βιβλικά είναι οι τροποποιήσεις που έγιναν. Η χρήση του σιδηρού άρματος ήτο γνωστή από το 1910. Αργότερα κατά το έτος 1926 έγινε χρήση τρακτέρ ηρωτομόνου μορφής. Μετά τον πόλεμο και κατά το έτος 1950, άρχισε η χρήση τρακτέρ νωτέρων τύπων με έπωση και σπαστική μηχανή.

Μετά την σπορά και αφού το σιτάρι ξηγιστεί κατά μήνα Απρίλιο γίνεται το εμβαρύνει από τα μηχανήματα και επιβατική οχήματα, όπου φυσικά έπαιρναν σε μεγάλα ποσότητες και καθίστατο επικίνδυνο δια την

ἀνάνησι τοῦ σεταριῶ. Ἡ χρῆσις τῶν γιγαντιοῦσαν φρενῶν  
διὰ τοῦ γερασίου ἄρχισε ἀπὸ τοῦ ἔτος 1955-56.

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον ἀπὸ 15 καὶ μετὰ ἄρχισε ὁ  
δερσιμός, ὁ ὁποῖος μέχρι τοῦ ἔτους 1960 ἐγένετο μὲ τὰ  
δρεπάνια, ἐδέντο ἐν δερσίαι καὶ εὐσεβήτο ἐν θυμῶνι  
συνήθως προηγουμένως. Τὸ αὐθαίμα ἐν τῇ ἀλάνια  
ἐποὶ ἦσαν καὶ οἱ θυμῶνι ἐγένετο ἀπὸ ἄρχας μετὰ βοιδομαρῶν  
ἀρριότρα δὲ μὲ τραυτέρ.

Μέχρι τοῦ ἔτους 1960 τὸ εὐλύνισμα ἐγένετο εἰς φέττὰ  
θόδια, εἰς φέττὰ ἀλυσιστικὰ μηχανῶν (πλάττα) ἢ χρῆσις τῆς  
ἐποῦ χρονολογίας καὶ ἡμέρας τοῦ 1922 ἐν μεμνημένων ὅρων  
παραστάσεως. Ἡ ἐπιτοκομικὴ μηχανή (κορνίνα) ἐν ἐνδομῶνι  
ἐγένετο γνωστὴ ἀπὸ τοῦ 1958.

Μὲ τῆς κορνίνας ὁ εὐλύνισμα ἐπιδύναται ἐν ἐπικαίνου  
τῇ μηχανῇ. **ΑΘΗΝΑΙΑ** **ΑΘΗΝΩΝ**  
Ἡ ἀποψήφισις ἐγένετο ἐν μῆνι ἐν κατὰ ἀρριότρας  
ἀποψήφισι, αἱ ὁποῖαι παλαιότερα αἰοῖσαν μετὰ πῶμα  
καὶ πῶμα ἀρριότρα γιγνῶν ἐν τῇ ἐποῦ τοῦ ἔδαφος, καὶ ὅρων  
εἶναι τοιμετοσφαιμένους. Ἐπίσης ἡ ἀποψήφισις ἐγένετο  
καὶ γίνετο ἀποψήφισι καὶ πῶμα ἐν μετὰ τῇ ἐποῦ ἀποψήφισι  
ἐν ἀρριότρα ἀρριότρα.

Μετὰ προσοχὴν εἰδέντο, ὥστε νὰ μὴ φησὶν φησὶν ὅτι  
εἶδο σεταριῶ μετὰ ἄλλο. Ἐπίσης κατὰ τῆς ἀποψήφισις  
ρίχνεται σὺν ἐιδέ, ἡ ὁποῖα προφύττει ἐν καρπῶν  
καὶ ἰδιώτερα καὶ οἱ τοῦ ἀποψήφισι γιγνῶν, ἡ ὁποῖα καὶ  
μετὰ τῇ γιγνῶν.

Ἔτσι εἶναι ὁ γιγνῶν εἰς τὸν τόπον.

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ἐν τῷ χωρίῳ Κυβερνέων  
ἀπὸ τοῦ Γρηγορίου Βορδύγιου ἐτῶν 58 πρὸς μῆνας ἐν ἐπικαίνου.



Ἐδω ἔχματα ἀπὸ τοῦ 1922. κερταί ἐν τῷ χωρίῳ  
Ἰμβρασοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης.

[ Πέτρος κ. Γούρης, διδάσκαλος Ἡ αλληθὲ αὐτῇ ἐγένετο ἐνὶ τῇ  
13-22 Ἰαννουαρίου 1970 ].

Σ.Σ. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἔλαβον ἐκ ἀνατολικῆς Θράκης  
ἔχματα ἐκείνην ἔδω τοῦ 1922. Ὅσοι ἐβρίσκον τὴν  
ἀλβανικὴν γλῶσσαν ἡς αὐτοὶ ἐκ τῆς πρώτης  
πατριδᾶ τιν. διὰ τοῦτο οἱ πληροφορίες εἶναι ἔτι καὶ  
διότι δὲν ἐκώρυξαν τὴν ἐλληνικὴν πρὸ τοῦ 1922  
καθίσταται πρὸς τοὺς γινώσκοντες ὅτι δὲν δύνανται οὐ  
να αὐτῇ πληροφορίᾳ ἐκ τῆς αὐτῆς αὐτοῦ ἀναφέρονται  
ἐν τῷ ἐμπνευσμένῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐκείνης ἐκείνης τῆς ἀνατολικῆς  
διότι δὲν κατόρθωσαν ἐκ ἀνατολικῆς πύλης ἐκ τῆς  
αὐτῆς αὐτῆς, καὶ διότι δὲν ἴδωμεν ναὶ ἀρβάνη  
ἐν ὁρίῳ ἐκ τοῦ ἐκείνου ἔργου αὐτῆς.

Ὁ αὐτογράφος

*Πέτρος Γούρης*